

Mobilfólk á vitjan:

Stórir áhugi fyri boring við markið

Helst stórar broytingar í
oljubólkunum við Føroyar

JAN MULLER

Stóri marknaftalan varð undirskrivað millum Føroyar og Bretland hava umboð fyr oljufelag verð gerandisgestir í Oljufelagadeildini og eisini í Tinganesi. Nu um dagarnar voru tvey umboð hjá Mobil Oil á vitjan, og í morgin koma umboð fyr danska oljufelagið Dong á vitjan. Tey skulu eisini hitta logmann í Tinganesi, umframt Oljufelagadeildina. Millum Dongfólkin er stjórn í felagnum, Holger Lavesen.

Í tann viku vóru tvey umboð fyr amerikanska oljufelagið Mobil á vitjan. Hetta var eitt sokallað „social visit“ sigur John Wood, sum stendur á odda fyr kanningunum á Atlantismotinum. Saman við starvsfelaganum Andrew Holmes vitjaði hann á Debesartroð, har teir greiddu frá støðini hjá felagnum, nu seinastu brúkkarnir eru við at koma uppá plass í sambandi við samanlegging av Esso og Mobil.

Tað hevur lengi verið arbeitt við samanlegging av feløgnum og í oktober verður henda samanlegging helst loksins veruleiki. Samanleggingin ger Esso (Esso) og Mobil til heimsins størstu fyrirtøku.

Bæði Esso og Mobil eru virkin á tí føroyska økinum. Í dag er Esso í bolki saman við ELF og Phillips, meðan Mobil arbeidir saman við Statoil og Enterprise. John Wood sigur, at tað ein er ov tíðliga at siga nakað um, hvussu verður við arbeiðinum við Føroyar tvis, hvørjum bolki teir verða í. Hann vattar to, at Mobil framvegis eru sera hugað fyr at vera við í eini útbjóðing á føroyskum øki. Felagið hevur gjørt rættliga nógvar kanningar, og hann dylur ikki fyr, at teir eru rættliga hjartskygdur.

Eg haldi, at møguleikarnir at finna olju og gass við Føroyar eru goðir sigur hann og leggur aftrat, at okni í Hvítu sonni, sum fullu til Føroyar í marknaftalanum eru sera áhugaverd. Her sipar hann ikki minst til okni nærhendis bretska keldunum hinumegin markið.

Annars hevur Mobil

staðið fyr nokrum sera áhugaverdum boringum longur fyr norðan. Talan er serstakliga um brunnter hava borað miðskeiðis millum Hetland og Føroyar rættliga langt norðuri. Brunnter er uti á 1200 metra dýpi og einar 20 fjeðringar frá føroyska marknum. Mobil hevur borað við vælútgjorda pallinum Jack Bates bæði í fjør og í tann sama brunnter, nevndum Erihol og er hann eitt „tight hole“. Tvs, at ongur upplýsingar verða latnar um urslitid av boringini.

Men John Wood viðgongur, at stórir áhugi er fyr hesum brunnterum. - It is the most sensitive well in Europe leggur hann aftrat. Men hann vil hvørki siga nakað, um talan er um eitt fund ella ikki.

- Hetta er í einum øki, sum kann hava áhuga fyr oljufelagnum í bæði eini bretska og eini føroyska útbjóðing, so vit vit vilja hava upplýsingarnar fyr okkum sjálar sigur John Wood.

Chevron keypa Phillips

Yvirkomurnar í altjóða oljuverðini eru framvegis ikki av. Seinastu tíðindini siga, at stóra amerikanska oljufelagið Chevron hevur í umbúnað at uppkøpa tað eitt sindur minni amerikanska oljufelagið Phillips, sum í dag er eitt av teimum mest virknu oljufeløgnum á føroyska landgrunninum. Chevron harafturimoti hevur valt bara at standa á síðulinjuni og fylgja gongdini í Føroyum. Herfyr keypti TotalFina oljufelagið ELF. Hesi feløgini eru eisini virkin á føroyska økinum. Hvarjar avleiðingar samanleggingarnar og uppkøpin í oljuheiminum hava fyr komandi leiting við Føroyar er illt at meta um. Helst fer hetta at hava við sær kollveltandi broytingar í teimum ymsu bólkunum. Um felag taka seg aftur av okni um teiri orsk er óvist, men helst neyvan sannlíkt. Tað oljufelagini biða eftir í lotuni eru treytunum fyr í útbjóðing.

Viðmerking:

Áki Andreassen man hava ilt við at skilja vanligt mál

Lesarabrev hansara 22. september 1999 í Dimmalætting visir tíðliga at hann ikki skilur nakað av tí, id fort er fram av tí eg geri viðmerking til í Sosialinum. Ella helst við vilja skilur hann einki, tá hann blandar sáttmalasamráðingar bæði fyr arbeidarar, lèknar og sjúkrasystar uppi greinina.

Tað var als ikki atlanin hjá fíggjarmálaráðharranum at nakrar lonarhækkingar skuldu verða, id govu meiri enn 2% í lonarhækking. Hygg eftir bæðgreinum ella sjónvarpsupptøkum. Har sært tú, Áki Andreassen, boð fíggjarmálaráðharrans uppá lonarhækkingar í hesum fullveldistíðum og eftir at hansara egnu partamein hovu fingið sær ein ríkiligan part í lonarhækking. Annars fari eg ikki at koma

inn á heilsuverk, heimarókt og pensiónir, tað havi eg svara Høgni Hoydal í Dimmalætting leygardagin 25. september 1999.

Tá Áki Andreassen sigur at vit ikki eru komin heilt burtur úr kreppuni enn, so skilji eg als ikki, hvi henda skund at koppa ríkisfelagskapin eftir so stuttari tíð.

Eg skal siga tað einferð enn. Ongin við ábyrgd kann standa tígandi og hyggja at, meðan samfelagið verður koyrt út í eina kreppu afturat við arbeiðsloysi, lonarhækking og frályting, uttan tey, id vita at tey eru so væl gærðaríð at tey sleppa undan avrikkanni av hesum og tað verða alíð nokur.

Og tey, id harðast vóru rakt av undanfnum kreppu vóru nevnliga tey ótaklerdu. Áki Andreassen kann

sjálvur koma eftir hvussu nógv tímalont vóru uppsøgd, t.d. hjá tí almenna tað tíðina, í mun til onnur. Hvarjum eg vendi bæði ella ikki, skal eg nok sjálv finna út av, hvar eg standi politiskt, tað skal hvørki Áki Andreassen ella nakar annar blanda seg upp í.

Annars má eg nokk hava rakt seynin á hovdi, við mínum viðmerkingum, annars hovdu tíð ikki leika so í.

Hvarjar skreytir flokkurin hjá Áki Andreassen hevur gjørt á politiska viðvøllinum, man ikki verða tað stóra, tá tað kemur til tað sosiala øki, og samhaldsfasti politikkurin hevur so ongantíð verið borgarlígur politikkur. Tað er just tann

politikkur, id verður furdur nú, fólkaflokkurin fær allan sín borgarlígan politikk í-gjøgnum, meðan fjøðveldispolitikkur snýr seg um fullveldi og onki annað. Í meðan ger fólkaflokkurin akkurát tað sum hann vil.

Tað er onki galið við, at vit skipa okkara egnu veldisráðgjafir á øllum økjum, men tað verður onki skipa við sosialum rettvísi við fólkaflokkinum á odda og eg fari so ongantíð at stuðul fólkaflokkpolitikki, hvørki nu ella í framtíðini, tað er ikki til nakran bata fyr tað vanliga fólk.

Tórshavn, tann 27.
september 1999
Ingeborg Vinther

»Quel bruit pour une omelette«

Nakað soleiðis taka fransmenn til, tá id larmur og kegl og klandur og stríð stendst av einumhvørjum týðningalítum

Um málistikan hevur sín uppruna frá fronskum sjónrænarum um okkara leiðir er ilt at siga, men heilt óhugsandi er tað ikki. Hovdu okkara serfrøðingar eini 10 atarhúð undan okkara - tá búðu 4000 fólk í Føroyum - við serfrøðisliga hjalp úr óðrum londum skrivað hvitar bókur um klandurmal (foroying) í søguligum perspektivi, hevði hesin í dag so tortori og áhugaverdi spurningur um upprunan kanska verið loystur.

Í hesum døgum er mikið stríð og klandur um framtíðarlagnu (foroying). Hvarja leið vit skulu ganga, og um vit skulu sigla okkara egna sjøgv, kosta hvat tað kosta vil, er sjáldandi ongín týðningarlít spurningur, sum kann sammetast við eina franska omelett.

Arla á morgni og síðla á kvøldi verður jukað í okkara oyru og eygu áhaldandi og

ágangandi upplýsingar um líkt og ólíkt, so mong gerast hugatung og fjaltur tungin, meðan onnur tykjast at vera ovurfeigin sannfør um, at oll gomul barlast, tað verði seg andalig og handalig, eigur at tveitast fyr borð, um tí føroyskum samfelagskutuni skal verða liv lagað, og tá (við ongari barlast) liggja væl í sjónum lensað við repaðum seglum, meðan fiskiskiparin bráður, ótolin, avgjörður men blindur fyr lúnskum boðum og flestum lovar manningini goðan byr og fong, um tíkið verður við nýggjum og broyttum sjómansskapi.

Skiparin á brúmi tykist at vera blindur fyr sjóvarodni fyr framman.

...og neyðars tey, id ditte sær við undran at spyrja ella við einum ferli av iva at tosa Roma ímóti.

Til domus nu ein dagin. Frá einum fyrverandi há-

skulástjóra fáa vit at vita, at tað reður um »at fáa so nógvar av landsins egnu í-búgvum at gera tað skitna arbeiði«, og í sama andadrátti minnr hann á, hvat Franco segði í 1936 um fimtu kolonunna í Madrid. Hesi goði háskulamaður hevur ikki uppiborið at verða rættleiddur, men lat tað nú fara. Tað var ikki Franco, id segði »tey til-tíknus« ordini »Fimta kolonunna er í Madrid«. Tað var ein generalur Queipo de Llano av navni, id segði ordini, sum nu á døgum merkja landasviðjari!!

Ein annar lærari og lo-gtingslimur í somu bløðum brúkar ein einaeindsharra sum (fyrirmynd við at prógva, at »ávisir bólkur brúka sama motto, sum ávisur maður verður sterað úr fyr: Sig eina lygn nóg ofta, so trúgva fólk hesum til endans«.

Fyr 200 árum síðani segði ein (annar) týskari - og hann var alt annað enn einaeindsharri -: »Man merke die Absicht und wird verstimmt.«

At brúka ósannar fram-forslur er sum kunnugt ikki einans skeivt í sær sjálvum, tað hevur eisini skaðiligar sálarligar avleiðingar.

Heri Mohr

6,5% meira úr Samhaldsfasta

Stýrið fyr eftirlønargrunnin hevur á fundi 24/09 1999 samtykt, at hækka eftirlønina úr grunninum við umleið 6,5% frá 1. jan 2000, soleiðis at eftirlønin verður 595 kr um mánaðin, sum er 7.140 kr um árið

Stýrið fyr eftirlønargrunnin hevur á fundi 24/09 1999 samtykt, at hækka eftirlønina úr grunninum við umleið 6,5% frá 1. jan 2000. Soleiðis at eftirlønin verður 595 kr um mánaðin, sum er 7.140 kr um árið. Ásetingin er galdandi fyr árið 2000. Öll, sum hava fylt 67 ár, fáa eftirløn úr grunninum.

Løgtngslögin um eftirlønargrunnin er frá 1991,

men hon er broytt nakrar ferðir. Lögin ásetur, at stýrið fyr grunnin skal áseta útgjaldið eina ferð um árið fyr álmanakkaárið eftir.

Lønsmóttakarar og arbeiðsgevarar hava góldið síðan 1. januar 1992, lønsmóttakarar % av lønini so hvørt og arbeiðsgevarar % av lønunum í undanfarna ári. Eitt ársingjald frá 1. apr 1993 - 31. mar 1994 er

sambært lógarbroyting latid arbeiðsloysisskipanini sum veiting.

Eftirlønaveitingin er ásett soleiðis, at grunnurin sleppur undan at lekka hana seinni, og í staðin fyr hevur møguleika fyr at lata eina vaksandi upphædd, sum í minsta lagi veksur líka nóg sum infláttionin.

Reglurnar um útgjald úr grunninum eru ásettari lög-

tingslóg nr 39 frá 07.05.1991, sum seinast broytt við løgtngslóg nr 43 frá 09.05.1997 og í kunningerð nr 44 frá 09.05.1997. Eftir hesum reglum er tað Toll- og Skattstovan, sum stendur fyr útgjaldinum, og hvønn mánað setur veitingina á konto hjá hvørjum eftirlønarmóttakara í sporkassa, banka ella postgiri.